

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

XIII. glavna skupščina

Jugoslovenskega učiteljskega udruženja bo 19., 20. in 21. avgusta 1933

A. Predhodna dela.

I.

Po čl. 86. poslovnika je določena seja glavnega odbora za soboto 19. avgusta 1933. ob 11. uri. Vršila se bo v mali dvorani Sokolskega doma na Taboru v Ljubljani.

Tej seji prisostvujejo kot člani: vsi člani izvršnega odbora iz Beograda, vsi predsedniki sekcij in vsi po čl. 2 pravil izvoljeni člani.

Dnevni red:

- Čitanje zapisnika zadnje seje glavnega odbora.
- Dogovor o delu na glavni skupščini.
- Predlogi in vprašanja za skupščino.

II.

Konferenca glavnega odbora in delegatov 19. avgusta 1933.

Začetek ob 16. uri.

Dnevni red:

- Oddaja pooblastil tajništvu.
- Dogovor glede volitev skupščinskih odborov.
- Konferenca bo v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru v Ljubljani.

B) Glavna skupščina.

Dnevni red:

Prvi dan 20. avgusta dopoldne.

Začetek ob 9. uri.

- Otvoritev skupščine.
- Izvolitev šestih tajnikov, treh overovateljev zapisnika in vseh odborov.
- Predavanje g. dr. Nikole M. Popovića, rednega profesorja univerze v Beogradu: »Filozofsko pedagoški značaj psihoanalize.«

Popoldne.

Začetek ob 16. uri.

- Čitanje zapisnika.
- Poročila verifikacijskega in ostalih odborov.

Drugi dan 21. avgusta dopoldne.

Začetek ob 9. uri.

- Nadaljevanje poročil posameznih odborov.
- Sprejetje resolucije.

Glavna skupščina se bo vršila v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani.

Navodila.

- Zaprošena je četrtinska vožnja za člane udruženja.
- Poleg delegatov smejo prisostvovati glavni skupščini tudi člani udruženja. Pri vstopu v dvorano bodo morali pokazati svojo uradniško legitimacijo in člansko izkaznico.
- Delegati bodo v parterju, ostalo članstvo pa na galeriji.

III. banovinska skupščina

Jugoslov. učitelj. udruženja, sekcije za drav. banovino v Ljubljani

se bo vršila v dneh

17. in 18. avgusta 1933

v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

Spored:

Dne 17. avgusta:

- Ob 9. uri: Verifikacija delegatov pred vhomom v zborovalno dvorano.
- Ob 10.30 uri: Otvoritev skupščine.
- Volitev odsekov.
- Tajniško poročilo.
- Račun za poslovno leto 1932./33.
- Ob 16. uri: Seje odborov na učiteljski šoli v Ljubljani.

Dne 18. avgusta:

- Nagovor predsednika.
- Poročila odsekov.
- Poročilo nadzornega odbora.
- Proračun za poslovno leto 1933./34.
- Resolucija.

Legitimacij za banovinsko skupščino sekcija ne bo razpošiljala. Sreska društva naj izdajo svojim delegatom sama primerna potrdila, ki bodo veljala tudi za glavno skupščino. Brez potrdil delegati ne bodo overovljeni.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani,
dne 26. junija 1933.

Ivan Dimnik, s. r.
predsednik.

Jos. Kobal, s. r.
tajnik.

Po sokolskih svečanostih

Končale so sokolske slavnosti. Sokolske množice zapuščajo Ljubljano.

Odmev teh dni ostane vsakemu živo v spominu.

Brezkončna povorka po ljubljanskih ulicah je bila pravi triumfalni pohod sokolstva.

Nastopi na telovadišču prava himna sokolskega dela, visoka pesem ljubezni do kralja, do naroda, do države.

Ta uspeh sokolstva je bil pa tudi uspeh učiteljstva, sad njegovega dela, sad njegovega truda. V nepreglednih vrstah Sokolov je korakalo prav na vodilnih mestih na stotine in stotine našega učiteljstva.

Albert Žerjav, Središče:

Še o mladinskem časopisu

— Mnogi se potegujejo za to, da bi se izpremenil »Naš rod« v šolski list. —

— Ne verjamem, da bi bilo to mogoče. Samo povej mi, za kateri razred naj bi se izdal ta list? Za vse? Vidiš, da je smešno!... — (Razgovor A. Široka z urednikom J. Ribičičem v 42. številki »Učiteljskega tovariša«.)

Pred dobrimi štirimi leti je bilo ljutomersko učiteljsko društvo prvo, ki je sprožilo misel in debato o novem mladinskem listu. O tem važnem problemu so pozneje po naročilu ljubljanskega poverjenstva UJU živo razpravljala tudi vsa ostala slovenska učiteljska društva ter se večinoma vsa izrekla za nov mladinski šolski list. Tudi pokrajinska skupščina si je osvojila predloge društev, likvidirala je »Zvonček«, a mesto njega se je odbor Mladinske matice odločil, izdajati nov mladinski mesečnik »Naš rod«.

Po zaslugah urednika Ribičiča je v štirih letnikih »Našega roda« zbranega mnogo dobrega mladinskega čtiva (pesmic, črtic in po-vesti), osobito za višjo stopnjo narodne šole, vendar pa z dosežanjem smerjo urejevanja ne moremo biti najbolj zadovoljni, kajti pred štirimi leti smo se živo potegovali za šolski list, toda dobili smo z »Našim rodom« literarno mladinsko revijo. V tem je torej bistveno drugačno stališče večine učiteljstva in stališče odbora Mladinske matice. In ta vozle je treba rešiti!

Popolnoma pravilno tolmači E. Vranc v zadnji številki »Učiteljskega tovariša« razliko med leposlovnim mladinskim listom in šolskim časopisom, ki bi bil v neki intimnejši službi modernega šolskega in življenjskega pouka. Da se učiteljstvo bolj poteguje za šolski list (časopis), tega ne smemo smatrati za borbo proti umetnosti in višji duhovni kulturi, tudi ne proti tako zvanim »večnim umetn. vrednotam« (lepota, dobrota, resnica in svetost), za katerimi hrepeni človeštvo iz vekov v vekove, temveč zagovarjamo gornje stališče predvsem iz praktičnih, šolsko-pedagoških in življenjskih ozirov. Ono pravo, čisto in resnično umetnost v besedi in sliki moramo kot šolniki ceniti v toliko, kolikor more ona odgovorjati apercetivnim in produktivnim silam otroka v določeni starostni dobi. Na drugi strani pa ne moremo biti otroku doživljanje umetnosti in njenih idealov vsestransko doživljanje sveta in življenja! Po pestrosti številnih literarnih sestavkov v »Našem rodu« je ta list mladinska leposlovna revija in kot taka daleč od ideala šolskega časopisa, ki bi slikal, razlagal in ocenjeval široko ljudsko življenje, domačijo in tujino, tehniko in kulturo sedanjosti, bodisi osebno ali kolektivno. Dobro urejevan šolski časopis bi ne prinašal samo znanja in interesa, temveč tudi občutje in doživljanje vsega aktualnega... A da bi v tem listu morala igrati beletrija vlogo pepelke, tako vendar ne misli niti najekstremnejši zagovornik mladinskega časopisa, o tem

smo lahko prepričani! Tudi leposlovje, bi moralo biti dobro zastopano v okvirju novega mladinskega književnega programa.

Zamislimo se za hip v ta-le praktični primer: v planinah je smrtno ponesrečen turist. Literarne mladinske revije ta suha vest ne zanima, pač pa bi to poročilo zanimalo šolski časopis in njegove naročnike. O tej nesreči bi urednik napisal svoje poročilo, toda ne samo radi poročila, oziroma po svoji žurnalistični dolžnosti, temveč tudi zato in tako, da bi istočasno prikazal te ali one lepote, nevarnosti planin... v zvezi s to nesrečo. Literarna revija pa bi n. pr. objavila kako pesem o gorah ali planinah. Sedaj se pa vprašajmo, katero poročilo bi otroke bolj zanimalo: dobra reportaža v šol. časopisu takoj po tem dogodku (aktualnost) ali sicer morda mična pesem (za odrasle) v literarni reviji, kdo ve, v kateri njeni številki.

Podobnih primerov, pa tudi različnih po vsebini in značaju, času in kraju... je mnogo vsak dan v veletoku življenja. Samo izbirati jih je treba s pedagoško vestjo in obdelati z nekim določenim književnim okusom, kajti tudi šolski časopis ne more živeti ob »književnem šušmarstvu« in z ovsnim kruhom.

Zapomnimo si: inteligenčno povprečni odrasli ljudje, pa tudi šolska mladina se najlaže (in celo nevede) učijo in naučijo česar koli skoro vselej v zvezi z nekimi zunanjimi dogodki, doživljaji in izkušnjami, to je spontano, aktualno mimogrede...

Trenotno ni prilike, da bi podrobneje pisal o idejni strani šolskega časopisa, sicer pa je bilo o tem v tem listu pred leti že mnogo napisanega, na drugi strani pa je tudi samo učiteljstvo živo prepričano o potrebi šolskega časopisa. To niso nobeni predsodki fantastičnih glav in oseb.

Še par besed o tehnični, oziroma zunanji opremi takega lista. Da more list prinašati aktualno snov in gradivo, mora izhajati večkrat na mesec. Naš šolski časopis (prvotno smo mislili na tednik) bi naj izšel recimo vsakih 10 dni: prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Torej vsak mesec po tri številke v določenem obsegu in z nizko naročnino. Zunanja oblika bi naj bila časnikarska, tisk različen, slike, ilustracije itd. Začasno bi zado-stvovalo šest strani dobrega gradiva v različnih rubrikah.

Dvomim v to, da bi lahko veliko zboljšali novi letnik »Našega roda« samo z glasbeno prilogo in morda še s kako novo rubriko, kakor je to zabeleženo v razgovoru s tov. Ribičičem. Ves problem je treba prijeti in rešiti z nove načelne plati in to brez sentimentalnosti!

Mladinska matica je že doslej pokazala mnogo dobre volje, zato tudi upamo in želimo, da nam prikljče v življenje tudi mladinski časopis, ki si ga želi učiteljstvo, šola, mladina in njeni starši.

Odločiti se je treba najprej za načela, potem pa tudi še za podrobnosti. Do pokrajinske skupščine je še nekaj časa!

O ilustrovanem delu »Našega roda«

Obrnili smo se do nekaterih naših umetnikov, naj se odkrito izrazijo o ilustrativnem delu »Našega roda« in priobčujemo njih kritike, naj so ugodne ali ne, ker je prav zanimivo, iz kako različnih vidikov gledajo umetniki na naš list.

Fr. Gorše:

Ilustracije »Našega roda«.

Pri pregledovanju preteklega letnika te mladinske revije se mi zdi potrebno ob koncu šolskega leta izraziti nekaj misli o tem. Oprema »N. r.« nam nudi pestro sliko bogato ilustrirane revije, ki se odlikuje po svoji vsebini in obliki v že umetniški dovršenosti. Noben drug mladinski list se ne more s tem ponahati. Ni čuda, saj so zastopana imena najbolj znanih naših umetnikov. Za to hvalevrendo delo gre zaslugi uredniku Josipu Ribičiču in njegovemu pomagaču.

Uredništvo se je dobro zavedalo svoje težke naloge, kako je pridobiti mladino za kulturne dobrine in kakšne dušne hrane je nežna mladež potrebna, da se jo nasiti. Širšo nalogo za to je prevzela Mladinska matica z izdajanjem mladinskih knjig. O tem bom pa o drugi priliki spregovoril besedo na drugem mestu.

Naj se vrnem k predmetu samemu. Umetniki, ki so sodelovali kot ilustratorji »Našega roda«, so: M. Gaspari, Fr. Gorše, Just Hvala, Božidar Jakac, Edo Justin, Tine Kos, Fr. Kralj, Tone Kralj, ga. Kraljeva, Fran Pavlov-vec, Niko Pirnat, Albert Sirk in Hinko Smrekar. — Božidar Jakac je s svojimi ilustracijami Hudalesovega spisa »Med vulkani in atoli«, ki teče skozi ves letnik, najbogateje zastopan in je najbolj ustregel mladini. To se mi

zdi kakor nalašč za otroke. Jakac se je v svojo nalogo vživel in jo tudi posebečno izvršil. Izgleda, kakor da ima on poseben talent za to. Samo škoda, da ni rešil v drugi tehniki, n. pr. v perorisbi ali še bolje v lesorezu, kar bi imelo še večje delovanje v tisku, tako pa delujejo te ilustracije kakor pastelne slike. Naj navedem ostale najmočnejše ilustracije: France Kralj ima dve monumentalni ilustraciji k pravljici: Kralj Matjaž reši svojo nevesto. Tone Kralj k pravljici »Čudežne živali in čudežna palica«. Tudi gospa Kraljeva se je uveljavila kot ilustrator s svojimi ljubkimi risbami k Magajnovim črticam. Albert Sirk je kot ilustrator svezil v živahen (Sarajevske slike), Smrekarja že poznamo kot humorista. V »Našem rodu« je zabaval mladino s svojim prispevkom »Pri mlekarici na počitnicah«. Tine Kos nas je prijetno iznenadil s svojimi odličnimi risbami, ki se je to pot šele prvič pojavil med ilustratorji. Njegove risbe so tehnično dovršene in delujejo kot ilustracije prav ugodno. Želim, da bi on kot ilustrator še v bodoče kaj pokazal v »Našem rodu«.

Prof. France Kralj:

Velespoštovano uredništvo!

Povabili ste me, da bi Vam nekaj napisal o likovno umetnostnem-ilustrativnem udejstvovanju Vašega mladinskega lista. Kaj jaz sodim? — To bi jaz že, — toda ne bo Vam docela ugajalo — ker ne bo tako pohvalno, kakor ste upali! Mogoče ste me ravno vsled tega na besedo povabili? Kar bi bilo listu v ugodno reklamo! — V resnici bi bila pohvala le mladini v škodo! Ker slednje- ga gotovo od Vas ne pričakujem (razvidel sem to že po nekaterih Vaših delnih, iskren-